

Мова йде про різні види мовленнєвих ігор, інтерв'ю, дискусії. Завдання цього типу можуть бути ефективно використані по закінченню роботи над темою. Основою для інтерв'ю і дискусій можуть слугувати газетні статті проблемного характеру.

5. Завдання, які власне і є комунікацією.

Різні асоціограми, спонтанні відповіді на проблемні питання, висловлення гіпотез до чи в процесі читання тексту і т.д. Такі завдання можна запропонувати на різних етапах роботи над темою.

Усі ці вправи і завдання на розвиток навичок говоріння, безумовно тісно пов'язані з розвитком інших навичок мовленнєвої діяльності і не можуть розглядатися окремо від них.

*Круківський В.І., доцент, Круківська О.В.,
кафедра іноземних мов факультету МЕІМ*

СТРАТЕГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ Й НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ В НЕМОВНОМУ ВУЗІ

У зв'язку з політико-економічними змінами, що відбуваються в Україні та у світі в цілому, і в міру розширення міжнародних контактів, виникає потреба розробки іншого підходу до вивчення іноземної мови (ІМ) в умовах немовного вузу. З одного боку, значимість володіння іноземною мовою у сучасному суспільстві зростає, з іншого — цьому заважає цілий ряд проблем, що залишаються невирішеними. Це, насамперед, методичні проблеми (методи й прийоми організації навчання іноземної мови у немовному вузі), проблеми обрання навчальних посібників, відсутність забезпечення у вузах спеціалізованими посібниками, зокрема з французької мови, недостатнє забезпечення вузів комп'ютерними програмами з ІМ, досить низький рівень підготовки в середній школі, недостатня кількість годин, відведених навчальним планом для вивчення ІМ та ін.

Нове ставлення до ІМ за останні роки стало помітно набирати силу й набувати значення професійної необхідності для майбутніх спеціалістів. Участь спеціалістів у безпосередніх і опосередкованих контактах вимагає від них уміння адекватного розуміння й перекладу спеціалізованої літератури, необхідної для ефективної реалізації професійної діяльності. Переклад як вид мовного посередництва, як засіб міжмовної комунікації, не лише можливий, а повинен бути одним із основних аспектів у процесі викладання ІМ.

Серед важливих навичок для процесу перекладу відзначимо такі: 1) мовні і мовленнєві навички; 2) мовленнєві навички переходу з однієї мови на іншу; 3) мовні уміння смислового аналізу тексту; 4) уміння девербалізації; 5) мовленнєве уміння знаходження інваріанту висхідного тексту; 6) мовленнєві дискурсивні уміння; 7) комунікативні перекладацькі уміння читання й письма; 8) формування тезаріусу у професійній сфері. Формування й розвиток навичок перекладу спеціальної літератури передбачає подолання лексичного бар'єру, і відповідно, володіння частотним словником за спеціальністю.

Перед тим як перейти безпосередньо до навчання перекладу, з першого заняття слід звернути увагу на вміння студентів користуватися двомовним словником. Часто виявляється, що нечітке знання алфавіту (!) складає основні труднощі в пошуковій роботі зі словником. Тому слід починати зі знання алфавіту; уміння користування словником (пошукова робота, вибір еквівалентів відповідно до контексту). І оскільки граматики — це логіка мови, закріплена в її матеріальних формах, то необхідні чіткі знання часів активного й пасивного способів, утворення дієслівних часових форм, потім слідує важкі граматичні теми: узгодження часів, герундій, умовний спосіб, суб'єктивний спосіб, прислівникові й інфінітивні конструкції, які на нашу думку дуже зручно вивчати саме в текстах ділової і професійної тематики.

Навчання загальному перекладу з іноземної мови на рідну і навпаки на елементарному рівні необхідно починати на початковому етапі вивчення іноземної мови, коли студенти починають читання адаптованої чи не важкої оригінальної літератури, що допоможе їм розширити лексичний і словниковий запас, працювати з двомовними словниками, самостійно шукати шляхи до адекватного перекладу тексту. З часом засвоєння складніших граматичних структур і поліпшенням якісної характеристики практичного володіння іноземною мовою зростає вага можливого творчого застосування отриманих знань у різних ситуаціях письмового та усного спілкування.

На початковому етапі йде процес засвоєння загальнонавчальної лексики і граматики, на основі яких потім будуються спеціальні тексти складнішого рівня. На наступному етапі, як правило, основним об'єктом роботи стає іншомовний текст за спеціальністю, і ця робота включає такі етапи:

- знайомство з найскладнішою незнайомою лексикою до прочитання тексту, її фонетична обробка, транскрипція знаків, записування;
- читання текстів мовчки або вголос (не менше 2-х разів) для розуміння основної думки тексту;
- пошук знайомої лексики, інтернаціональних слів і термінів, зміст яких зрозуміло з контексту;
- визначення основного змісту тексту на основі розуміння інтернаціональної і знайомої лексики;
- читання і переклад окремих слів, словосполучень, абзаців, окремих речень;
- визначення значення незнайомих слів за контекстом;
- переклад окремих речень шляхом визначення в ньому головних і другорядних членів, що передбачає гарний рівень володіння граматичним матеріалом;
- складання короткого й детального плану для викладення змісту тексту;
- помітки, анотації для викладення змісту.

Цей етап закінчується тестуванням (перекладом тексту зі 120 слів). Збереження студентом 80 % інформації вважається ідеальною ситуацією.

Таким чином, можна відмітити, що такий підхід до роботи з іншомовним текстом є найефективнішим для його повного розуміння.

Перекладацька компетенція об'єднує *рецептивну компетенцію* розуміння, так і *продуктивну компетенцію* формулювання. Складовими перекладацької компетенції у сфері письмової професійної компетенції є:

- 1) предмет компетенції;
- 2) екстралінгвістичні спеціальні знання;
- 3) іншомовна комунікативна компетенція.

Тому навчання перекладу спеціального тексту повинно бути завершальним етапом вивчення ІМ, оскільки у студента вже є знання з основної спеціальності, сформована елементарна іншомовна компетенція в процесі вивчення ІМ на молодших курсах.

Кумейко Т. А., викладач
кафедри української мови та літератури

КЕЙС-МЕТОД ЯК КОМПОНЕНТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ДИЦИПЛІНИ «УКРАЇНЬСЬКА СЛОВЕСНІСТЬ»

Самостійна робота студентів є невід'ємним складником навчального процесу у вищому навчальному закладі. Навчити майбутнього фахівця-економіста самостійно отримувати знання — найважливіше завдання ВНЗ, оскільки досвід, який студенти набувають завдяки власній наполегливості, старанності та працьовитості, стає цінним здобутком.

Дослідженню організації самостійної роботи на заняттях з української мови присвятили свої праці такі науковці, як О.М. Горошкіна, С.О. Караман, Г.Р. Передрій, К.М.Плиско, Л.В. Скурятівський, О.Д. Соколова та ін. Але відсутність конкретних рекомендацій і технологій щодо самостійної роботи з української словесності викликає труднощі під час її проведення. Пошук ефективних методів активізації самостійної роботи студентів є актуальною проблемою навчання.

На сьогодні інтенсивний розвиток сучасних технологій дозволяє використовувати на заняттях такі інтерактивні методи навчання, як презентація, мозковий штурм, кейс-метод, метод проектів та ін., які стимулюють активність студентів і забезпечують високу ефективність навчання майбутніх фахівців. Тому використання цих методів під час самостійної роботи підвищить результативність опанування студентами дисципліни «Українська словесність».

Так, пропонуємо використовувати кейси до кожного практичного заняття. Відповідно до теми заняття викладач розробляє кейс для самостійної роботи: визначає мету, завдання, терміни виконання, ознайомлює студентів із системою оцінювання, визначає технологічні моделі наступного заняття, проводить при необхідності консультації. Джерелами інформації для кейсів можуть бути підручники, публікації у журналах і газетах, звіти, довідково-енциклопедичні матеріали, Інтернет-ресурси тощо. Наприклад, вивчаючи тему «Науковий стиль сучасної літературної мови у професійному спілкуванні», студенти отримують такий кейс:

Крок 1. Теоретичний блок

1. Якою є сфера функціонування наукового стилю?
2. Які основні підстили наукового стилю ви знаєте?
3. Що таке термін? Які існують терміни?